

Д.В. Фадєєв, здоб. вищої освіти (*НТУ «ХПІ», Харків*)

Г.М. Коптєва, д-р екон.наук, проф. (*НТУ «ХПІ», Харків*)

ВЕКТОРИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Слова «сталий розвиток» стали актуальними в сучасному дискурсі. Навіть стратегічні документи та бюджет України враховують концепцію сталого розвитку [1]. Отже, метою є дослідження сутності сталого розвитку України, головних завдань концепції сталого розвитку в повоєнні часи та визначення векторів руху.

Сталий розвиток – це спосіб організації діяльності суспільства, за якою воно зможе існувати в довгостроковій перспективі [1]. Цілі сталого розвитку, також відомі як Глобальні цілі, були ухвалені Організацією Об'єднаних Націй у 2015 році як універсальний заклик до дій щодо скорочення бідності, захисту планети та забезпечення того, щоб до 2030 року усі люди жили в мирі і достатку. Основними положеннями цілей сталого розвитку є подолання бідності, подолання голоду, міцне здоров'я, якісна освіта, гендерна рівність, чиста вода та хороші санітарні умови, відновлювана енергія, гідна робота та економічне зростання, інновації та інфраструктура, скорочення нерівності, сталий розвиток міст та спільнот, відповідальне споживання, боротьба зі зміною клімату, збереження морських та земних екосистем, мир та справедливість, партнерство задля сталого розвитку.

У звіті про сталий розвиток за 2021 рік відзначається що Україна досягла 100% за такими критеріями, як "грамотність населення", "співвідношення чоловіків і жінок за кількістю років навчання", "доступ до електрики". Україна зайняла 36 місце в рейтингу випередивши навіть Ізраїль, при цьому найвищі оцінки отримала в цьому рейтингу Фінляндія. На даний момент точно не відомо, на якому місці в рейтингу перебуває Україна через складну ситуацію в країні: внутрішнє та зовнішнє переселення, безробіття, відсутність даху над головою у багатьох людей, а також великі проблеми з екологією та виробництвом, викликані повномасштабною війною на території країни. Варто зазначити, що у довоєнний час Україна встигла набратися добрим досвідом і прогресом у своєму прагненні сталого розвитку.

Концепцію сталого розвитку можна умовно поділити на екологічну, соціальну та економічну складові. Що стосується

соціальної складової, можна відмітити, що Україна вже досягла колосальних успіхів у цій сфері, і в післявоєнний час зможе швидко повернутися до нормального життя без вагомих вкладень. Проблемою залишиться житло, а якщо бути більш точним, то його нестача. Також до війни наша країна розвивала свою енергетичну сферу, прагнучи стати повністю незалежною у цій галузі. Енергетична незалежність - це половина успіху країни, тому це має стати одним із найважливіших напрямів інвестицій. При цьому важливо пам'ятати про екологію. Тому Україна має вкласти великі ресурси для розвитку своїх сонячних, вітрових, гідро та, найголовніше, атомних електростанцій, як і всі західні сусіди України. При цьому, атомна електроенергія є однією з найефективніших і екологічно чистих з усіх видів видобутку електроенергії. Цікавим для України є досвід Швеції у створенні заводів із переробки чи ліквідації сміття. Досить важко покращити ситуацію із забрудненням Чорного моря, що потребує більших капіталів і технічних вкладень, яких Україна не має. Також це навряд чи принесе дохід, необхідний окупності проекту. Тому, на наш погляд, це навряд чи є доцільним. Цю проблему можна вирішувати у коаліції з іншими країнами, які мають вихід до Чорного моря, такими, наприклад, як Туреччина, та міжнародними організаціями, які готові будуть допомогти у цьому процесі. Крім того, Україні варто створити максимально сприятливі умови для заснування філій міжнародних компаній на своїй території.

Україна має величезний потенціал у розвитку двигунів та авіапромисловості, що може призвести до перенесення турецьких, німецьких та інших заводів з виробництва військової техніки та безпілотників в Україну. Найбільш ефективного розподілу ресурсів країни вимагатиме розвиток своєї інфраструктури, включаючи залізницю, розширення портів, та будівництво нових доріг, які, до речі, можна створювати з переробленого пластику. Нові підприємства створять велику кількість робочих місць, що, у свою чергу, зменшить безробіття і відповідно покращить економічне становище громадян. Необхідно відзначити, що для ефективного досягнення цих цілей Україні доведеться запровадити дуже суворі закони для корупціонерів аж до довічного ув'язнення з позбавленням всього майна сім'ї. Також, державі бракує кваліфікованих фахівців для відбудови країни у повоєнний час, і це привід для уряду створювати більше бюджетних місць для навчання в університетах на потрібних країні спеціальностях, щоб залучити більше молодих талантів до затребуваних галузей. За найідеальнішого розвитку подій Україні варто вкласти ресурси в людський капітал задля розвитку української

промисловості, насамперед автомобілебудування. Також вважаємо за доцільне інвестування у розвиток синтетичного палива, як це зараз робить Porsche. Подібне паливо покращило б екологію України та світу. Проте, існує проблема, за якої, для того щоб виробляти таке паливо, потрібно мати максимально екологічно чисті електростанції. Вирішення цієї проблеми допомогло б країні знайти більше партнерів, споживачів для своїх автомобілів у Європі.

Для покращення здоров'я населення пропонується запровадити кілька міжнародних практик. По-перше, сплачувати певну суму грошей чи відправляти в додаткові відпустки працівників компаній за те, що вони зовсім не палять. Така практика давно існує у Японії та Нової Зеландії, які активно використовують її для покращення здоров'я нації та позбавлення населення шкідливих звичок.

Задля збереження екології країни пропонується інвестувати в проекти для захисту Карпатських лісів від незаконної вирубки та провадити кампанії з посадки дерев у більшій кількості.

Підсумовуючи, можна зазначити, що сталий розвиток є універсальною ідеєю, яка може бути цікавою як міжнародним організаціям та урядам, так і місцевому бізнесу та навіть приватним особам. Зусилля окремих людей чи підприємств або організацій можуть значно сприяти досягненню цілей сталого розвитку. Сьогодні низка великих підприємств-виробників вже підтримують цю концепцію та будують свої стратегії відповідно до неї [2; 3]. Таким чином, Україна як учасник концепції сталого розвитку в повоєний час повинна і надалі нарощувати потенціал зростання економіки та її інноваційної спрямованості, забезпечувати високу якість життя і здоров'я громадян, зберігати і покращувати функціонування екосистем країни тощо.

Інформаційні джерела:

1. Вальд Б. Сталий розвиток: що це, чому це важливо та до чого тут Україна. URL: <https://ucap.io/stalij-rozvytok-shho-cze-chomu-cze-vazhlyvo-ta-do-chogo-tut-ukrayina/>
2. Коптева Г.М. Соціальна відповідальність підприємств як чинник сталого розвитку. XXIX Міжнар. наук.-практ. конф. «Інформаційні технології: наука, техніка, технологія, освіта, здоров'я (MicroCAD-2021)». Харків: НТУ «ХПІ», 2021. Ч. III. С.102.
3. Mironova N., Koptieva, H., Liganenko I., Sakun A., Chernyak D. (2022) Modeling the Selection of Innovative Strategy for Development of Industrial Enterprises, *WSEAS Transactions on Business and Economics*, vol. 19, pp. 278-291. E-ISSN: 2224-2899. DOI: 10.37394/23207.2022.19.26.